

7
Rokkonen 29.11.1972

MERIMIESTEN MIELENTERVEYTEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ

Tutkimussuunnitelma
Merimieseläkekassalle
Laatinut:
HuK Tapani Pärssinen

TUTKIMUSONGELMA

Tämän tutkimuksen alkuperäisenä tarkoituksena oli kartoittaa merimiesten itsemurhaalttiuteen vaikuttavia tekijöitä, mutta niin itsemurhaalttiuden kuin muidenkin mielenterveysongelmien taustalla vaikuttavat tekijät ovat vaikeasti eriteltävissä mielenterveysongelmiin yleensä vaikuttavista tekijöistä. Tämänvuoksi on tässä tutkimuksessa päädytty tarkastelemaan merimiesten mielenterveysongelmiin vaikuttavia tekijöitä yleensä.

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Merimiehellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sellaista henkilöä, joka tätä tutkimusta suoritettaessa työskentelee työsuhteessa Suomen kauppalaivastossa. ~~Merenkulun Työnantajaliitto r.y.:n jäsenvarustamon aluksella.~~

Mielenterveysmääritelmän pohjaksi on otettu niinsanottu Klininen malli, jonka mukaan mielenterveydellä tarkoitetaan mielenterveyshäiriön oireiden puuttumista. Oireiden esiintyminen tarkoittaisi tämän mallin mukaan mielenterveyshäiriön ja -ongelmien olemassaoloa.

MERIMIESTEN MIELENTERVEYDESTÄ

Kun lähdetään tarkastelemaan merimiesten mielenterveysongelmiin vaikuttavia tekijöitä, on syitä lähdettävä etsimään kahdelta suunnalta.

Ensinnäkin voidaan olettaa, että henkilö joka hakeutuu merille olisi jo lähtiessään häiriintynyt tai että hän olisi joutunut maissa joihinkin vaikeuksiin, joita hän pakenisi lähtemällä merille. Voidaan myös olettaa, että merille lähtevä henkilö omaa epärealistisen ja usein yliromantisoidun kuvan merimiesammattista. Tämänlaiset tekijät muodostavat toisen pääluokan merimiesten mielenterveysongelmien mahdollisista syistä. Tätä pääluokkaa voidaan nimittää vaikkapa "merillehakeutumismotiivit ja persoonallisuus ennen merille lähtöä".

Toiseksi voidaan olettaa, että itse merimiesammattissa olisi sellaisia tekijöitä, jotka olisivat omiaan vieraannuttamaan merimiestä normaalista yhteiskunnasta ja jotka olisivat omiaan muovaamaan hänen persoonallisuuttaan ja stressaamaan häntä siinä määrin, että hänen

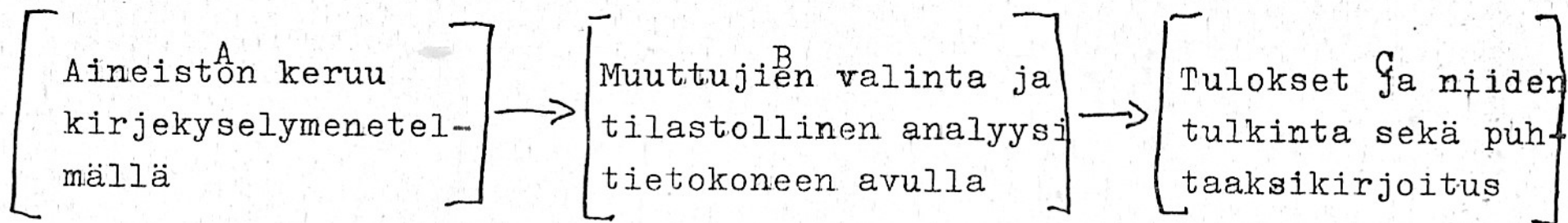
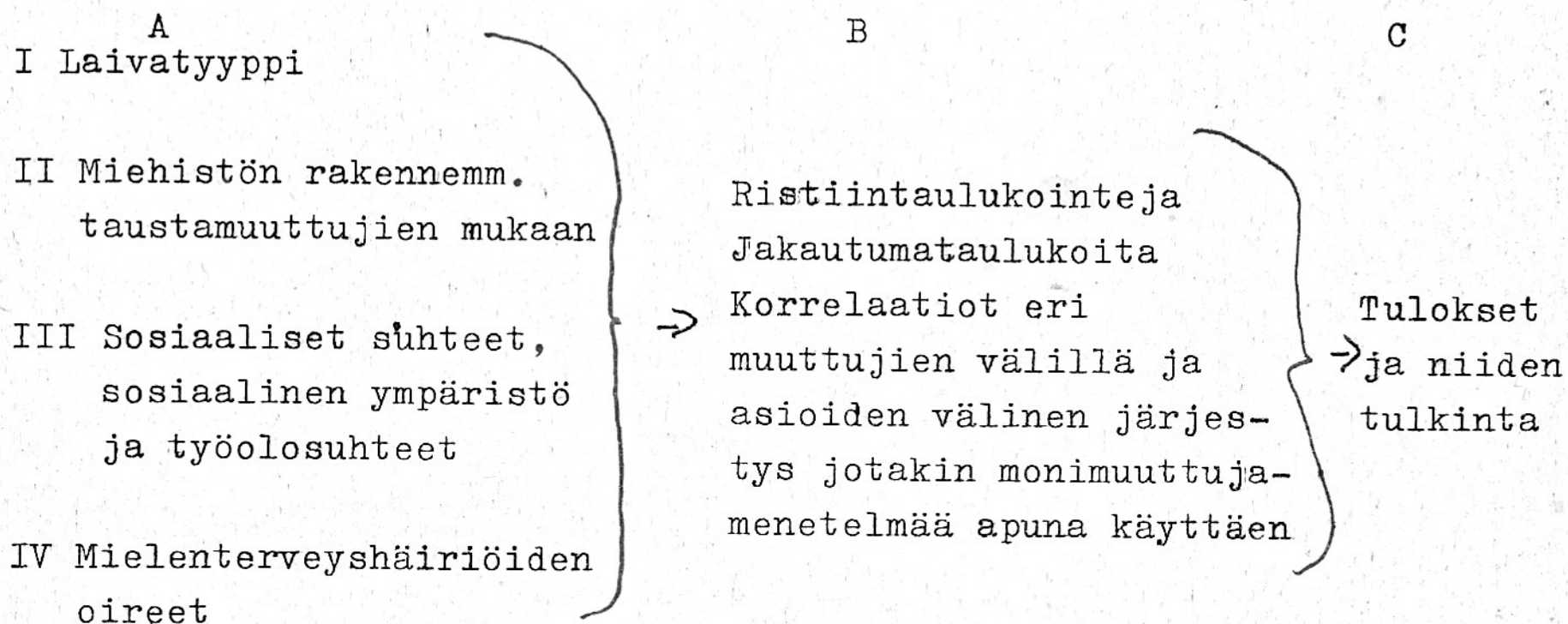
mielenterveytensä järkkyy. Näitä tekijöitä olisivat esimerkiksi työ- ja sosiaalisissa oloissa esiintyvät epäkohdat sekä laivan totaalisesta luonteesta johtuvat tekijät. Tätä pääluokkaa voidaan nimittää vaikkapa "ammattista johtuvat tekijät".

Aikaisempien tutkimustulosten valossa voitane merimiesten mielen- terveysongelmien syitä lähteä etsimään yllä esitetyiltä suunnilta. Esimerkiksi Arnerin, Aubertin, Irgens-Jensenin, Rosen ja Glattin, Brun-Guldbrandsenin, Otterlandin, Karisalmen, Lampikosken ja Turkan tutkimukset tukevat tätä valintaa.

TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

Merimiesten mielenterveysongelmien syiden selvittämiseksi tullaan suorittamaan empiirinen kyselytutkimus. Tutkimuksen suunnitellussa läpiviennissä noudatetaan seuraavaa yleiskaaviota, jossa

- A = tutkimusmateriaalin tietoaineksen päätyypit
B = analyysivaihe ja siinä käytettävät analyysimenetelmät
C = tutkimustulosten tulkinta ja puhtaaksikirjoittaminen

KYSELYLOMAKKEEN LAATIMINEN

Kyselylomaketta laadittaessa on pyritty valitsemaan sekä aikai- sempään tutkimustuloksiin, että alan yleiseen teoriaan ja omiin koke- muksiin nojautuen mahdollisimman relevantteja osioita. Kysymysten

laadinnassa on käytetty hyväksi aikaisemmissa tutkimuksissa käytettyjä ja jo valmiiksi testattuja kysymyksiä. Taustamuuttujien valinnassa on käytetty hyväksi Lampikosken ja Karisalmen tutkimuksia. Mielenterveyshäiriöiden oireita kuvaavat kysymykset on otettu Työterveyslaitoksen tutkijan lis. Raimo Raitasalon laatimasta mielenterveyshäiriöiden tutkimiseen tarkoitettusta kyselylomakkeesta, jota on testattu sadan henkilön otoksella.

Lomake on pyritty laatimaan siten, että kysymykset olisivat helposti ymmärrettävissä ja että kysymyksiin olisi helppo vastata. Kyselylomakkeen instruktio on pyritty laatimaan siten, että se motivoisi vastaajat mahdollisimman runsaaseen kyselyyn osallistumiseen. Vastausmotivaatiota pyritään edelleen kohottamaan perehdyttämällä merimiesten ammatilliset järjestöt tutkimussuunnitelmaan ja saamaan niiltä suositukset kyselylomakkeeseen vastaamiseen.

i-
i-

t

i-

-